

Oponentský posudok habilitačnej práce
Ing. Miloša Dudáša, CSc.:
Drevené artikulórne a tolerančné chrámy na Slovensku

Ing. Miloš Dudáš, CSc. predkladá ako svoju habilitačnú prácu prakticky hotovú monografiu (stačí vymeniť obálku), ktorá pojednáva o tom, čomu sa venuje zrejme systematicky už veľmi dlhý čas – vzniku a osudom drevených artikulórných a tolerančných chrámov na Slovensku. Elegantná a graficky veľmi dobre spracovaná habilitačná práca má 255 strán (včítane Zoznamu použitej literatúry a základných prameňov a Slovníka odborných výrazov a bohatého ilustračného materiálu).

Čitateľ s údivom konštatuje, že autorom skúmaná a popisovaná problematika postihuje v konečnom dôsledku iba veľmi malý segment drevenej architektúry na Slovensku – päť artikulórných - Kežmarok, Leština, Hronsek, Istebné, Svätý Kríž (Paludza), a dva tolerančné – Dúžava, Podhorany - chrámy, z ktorých reálne stojí iba jeden... Je obdivuhodné, ako dokázal habilitant na takej málopočetnej skupine budov vystavať svoje skutočne vedecké dielo – monografiu, ktorá sa aj dobre číta! V celej práci je cítiť, že ide o autorovu „srdcovku“ – tematiku, ktorá mu je bytostne blízka. Je ťažké si čo i len vymyslieť niečo, čo by snáď v tejto monografii bolo autorovi ušlo. Čitateľa uvádza veľmi dôsledne do problematiky širokým exkurzom nielen do problematiky poznania, vedeckého bádania a prezentácie drevenej sakrálnej architektúry na Slovensku, ale aj do (pre mňa – s ohľadom na poslanie práce - trochu pridlého) rozboru samotnej reformácie a jej chápania viery, náboženstva a sakrálneho priestoru, z ktorého sa dozvedáme napr. o nutnosti dôsledného rozlíšenia artikulórných kostolov od tolerančných.

Popisy samotných drevených sakrálnych objektov sú v podaní Ing. Miloša Dudáša, CSc. pamiatkársky presné a vyčerpávajúce, včítane popisu ich histórie. Sú to vážne dokumenty, ktoré sú v budúcnosti perfektne použiteľné nielen pre ďalšie výskumy v danej oblasti, ale aj pri – v budúcnosti určite potrebných – záchranných a obnovovacích procesoch jednotlivých stavieb. Sú doplnené pomerne kvalitným fotografickým materiálom a reprodukciami vzácných (a v mnohých prípadoch zrejme aj prvýkrát publikovaných) archívnych dokumentov, čo opäť len dokazuje autorovu mravenčiu a dôslednú výskumnícku prácu.

Zoznam použitej literatúry a prameňov svedčí o autorovom solídnom prehľade v danej problematike, aj keď do istej miery tu absentuje literatúra, ktorá by sa obdobnou problematikou zaoberala v iných krajinách, predovšetkým Severnej Európy (pri relatívne malom výskyte skúmaných stavieb na Slovensku by mohlo byť ich porovnanie s podobnou produkciou napr. v Poľsku, Nemecku alebo v Škandinávii veľmi zaujímavé a inšpiratívne).

Výbornou pomôckou je pre čitateľa aj Slovník odborných výrazov, ktorý dokresľuje autorovu záľubu v dôslednosti a presnosti, neponechávajúc nič na náhodu.

Vo svetle týchto prísnych objektívnych konštatovaní je pre mňa nie celkom pochopiteľný autorov subjektívny (alebo skôr nedôsledný?) a mierne iritujúci prístup k písaniu niektorých cudzích vlastných mien (napr. A.J. Stránskeho (Stránsky) – str. 21, Františka II. Rákócziho, resp. Juraja I. Rákócziho (Rákoci) – str. 42, 78, 79, A.J. Imricha Tökölyho (Tököli) – str. 68, 72, 79, 80, Štefana Bocskaiho (Bočkaj) – str. 79, Gabriela Bethlena (Betlen) – str. 79, Štefana Csákyho (Čáki), atď.).

Ináč po formálnej, ale aj vecnej stránke, prakticky nie je čo habilitačnej práci vytknúť. Autor sa vyčerpávajúcim spôsobom zmocňuje problematiky a som presvedčený, že jeho práca bude veľkým prínosom pre ďalší rozvoj vedeckého odboru. Je tiež dôkazom odbornej erudície a vedecko – pedagogických kvalít uchádzača.

S ohľadom na horeuvedené odporúčam uchádzača

vymenovať za docenta

v odbore 5.1.1. Architektúra a urbanizmus.

Košice, 10. júna 2013

prof. Ing.arch. Peter Pásztor, PhD.